

हबकूक ग्रंथ

लेखक : हबकूक संदेष्टा

काळ : स्थिर पूर्व 609 ते 597

हबकूक ग्रंथ हा अत्यंत विचारप्रवर्तक आणि अंतर्मुख करणारा संदेष्ट्याचा संवाद आहे. यात देवाशी थेट संवाद साधणाऱ्या संदेष्ट्याचे हृदय उलगडते – एक हृदय जे अन्याय, हिंसा आणि भ्रष्टाचाराने वेदनाग्रस्त झाले आहे. हबकूक देवाला विचारतो की, “परमेश्वरा, मी किती वेळ ओरडू आणि तू ऐकत नाहीस?” तो आपल्या काळातील अन्याय आणि दुष्टतेकडे पाहून व्यथित झाला होता. परंतु देव त्याला उत्तर देतो की तो खास्दी (बाबेल) लोकांचा उपयोग आपल्या न्यायासाठी करणार आहे. हे उत्तर हबकूकसाठी आणखी गोंधळ निर्माण करते – कारण तो विचारतो, “दुष्ट अधिक दुष्टांना शिक्षा देण्यासाठी का वापरले जातात ?”

देव त्याला सांगतो की त्याची वेळ निश्चित आहे आणि प्रत्येक गोष्ट आपल्या ठरलेल्या वेळीच पूर्ण होईल. “नीतिमान आपल्या विश्वासाने जगेल” – हा हबकूकच्या ग्रंथातील केंद्रबिंदू आहे. हे वचन केवळ त्या काळातील लोकांसाठी नव्हे, तर प्रत्येक युगासाठी सत्य आहे. न्याय विलंबित होऊ शकतो, पण देवाचा न्याय कधीच अपूर्ण राहत नाही. गर्विष्ठ आणि अन्यायी शेवटी कोसळतात, पण विश्वासू आत्मा तारण पावतो. देव अधर्मी राष्ट्रांचा धिक्कार करतो – जे रक्तपात आणि लुटमार करून आपले वैभव उभारतात, जे मद्य आणि दुराचारात बुडतात, आणि जे मूर्तीपूजेत अडकले आहेत. “जो रक्ताने शहर बांधतो, अधर्माने नगर स्थापन करतो, त्याला धिक्कार असो.” देव अशा पापांवर शांत बसत नाही. शेवटी तो घोषित करतो की, “जल समुद्र व्यापून टाकते तसे पृथ्वी परमेश्वराच्या गौरवाच्या ज्ञानाने भरून जाईल.” ही ओळ दैवी न्यायाच्या शेवटच्या विजयाचे प्रतीक आहे.

ग्रंथाच्या तिसऱ्या अध्यायात हबक्कूकची प्रार्थना एक विलक्षण स्तोत्रासारखी आहे. तो देवाच्या महिमेचे वर्णन करतो – पर्वत थरथरतात, नद्या वाहतात, आकाश प्रकाशाने भरते, आणि देव आपल्या लोकांच्या तारणासाठी पुढे सरसावतो. संकट, दुष्काळ, आणि अंधारातही तो म्हणतो, “अंजिराचे झाड न फुलले, द्राक्षीचे फळ न आले, तरी मी परमेश्वरात आनंद मानीन.” ही श्रद्धा म्हणजे देवावरचा अढळ विश्वास – परिस्थितीवर नव्हे, तर देवाच्या स्वभावावर आधारलेला.

हबक्कूकचे ग्रंथ आपल्याला शिकवते की प्रश्न विचारणे हे अविश्वासाचे लक्षण नाही, तर खऱ्या श्रद्धेचा भाग आहे. देवावर विश्वास ठेवणारा मनुष्य अंधारातही आशा गमावत नाही. देवाचा न्याय उशिरा आला तरी तो निश्चित येतो, आणि जो विश्वासाने चालतो तोच खऱ्या अर्थाने जगतो.